SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2084

av Nila Vikhe Patil m.fl. (MP)

Ökad återvinning av sällsynta jordartsmetaller

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka återvinningen av sällsynta jordartsmetaller och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sällsynta jordartsmetaller utgör viktiga beståndsdelar i ny teknik som är viktig för omställningen för att möta klimatförändringarna och ett förändrat energisystem till exempel elbilar, solceller, vindkraftverk och batterier.

Behovet beräknas överstiga de hittills förädlade mängderna flera gånger om och i naturen förekommer ofta metallerna i mycket låga halter och är blandade med andra material i produkter, vilket gör den kemiska separeringen svår och kostsam. Sällsynta jordartsmetaller kan återvinnas ur exempelvis mobiltelefoner, datorer, hårddiskar, elbilsmotorer, batterier och vindkraftverk. Det är en viktig möjlighet för Sverige att minska importberoendet och skapa en mer cirkulär ekonomi.

Men återvinningen av sällsynta jordartsmetaller inom EU är idag mycket låg och ligger på mindre än 1%, beroendet på omvärlden är också mycket stort. Kina har byggt upp sin dominerande ställning gällande sällsynta jordartsmetaller (REE) genom långsiktig statlig planering och strategiska investeringar. Kina kontrollerar i dag cirka

60–70 procent av själva utvinningen av sällsynta jordartsmetaller och över 90 procent av raffineringen samt förädlingen till permanentmagneter. Genom sin kontroll över värdekedjan har Kina möjlighet att använda metallerna som ett geopolitiskt och ekonomiskt påtryckningsmedel, vilket påverkar bland annat den svenska och europeiska fordons- och grön tekniksindustrin och gör oss mycket sårbara.

Det är därför angeläget att återvinningen ökar och att regeringen vidtar åtgärder för detta som gör att vi kan minska beroendet av andra länder samt bli världsledande på återvinning av sällsynta jordartsmetaller.

Nila Vikhe Patil (MP)

Rikard Salander (MP) *Emma Nohrén (MP)*